

**Fővárosi Ítéltábla
mint másodfokú bíróság
2.Mf.31.096/2020/8.**

A Fővárosi Ítéltábla mint másodfokú bíróság a személyesen eljár felperes neve (felperes címe) felperesi jogutódnak, a jogtanácsos neve jogtanácsos által képviselt alperes neve (alperes címe) alperes ellen kártérítés megfizetése tárgyában indult perében a Budapest Környéki Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 31.M.382/2018/8. számú ítéletével szemben a felperes által 13., illetve 15. sorszámon benyújtott fellebbezés folytán - tárgyaláson kívül - meghozta az alábbi

ítéletet:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 25.000 (azaz huszonötezer) forint másodfokú perköltséget, továbbá - külön felhívásra - 127.040 forint (százhuszonhétezer negyven) fellebbezési illetéket a Magyar Állam javára.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

Indokolás

Az elsőfokú bíróság döntése és az általa megállapított tényállás

- [1] A Budapest Környéki Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság a megismételt eljárásban 2019. január 16. napján meghozott 31.M.382/2018/8. számú ítéletével elutasította a felperes keresetét, melyben az alperesi jogelőd által kibocsátott fizetési felszólítás hatályon kívül helyezését kérte. Az elsőfokú bíróság ítéletében a viszontkeresetnek megfelelően kötelezte a felperest 1.588. 040 forint kár és a késedelmi kamatok megfizetésére.
- [2] Az elsőfokú bíróság ítélete indokolásában megállapította, hogy a felperes mérnök üzletkötő munkakörben állt határozatlan idejű munkaviszonyban 1996. április 1-től az alperesi jogelőddel. A felperes feladata a település neve vetőmag gazdabolt működtetése volt, melynek az üzemi pénztárát is a felperes kezelte 1999. május 12-től. A pénztár működésével összefüggésben 2001. szeptember 30-ig havi ellenőrzések történtek, mely során a pénztár működésével kapcsolatban a bizonylatok és a könyvelés egyeztetése megtörtént. 2001. év végén dr. Sz. A. vezérigazgató észlelte, hogy a település neve gazdaboltból a termelők által befizetett ÁFA összegekről csak a lista lett továbbítva, azonban a befizett pénzeszegek nem.
- [3] A Sz. K. alperesi mukavállaló által 2001. december 21-én lefolytatott pénztárellenőrzés a település neve vetőmagboltra vonatkozóan hiányt állapított meg a kassza, a bizonylatok és a számlatömbök ellenőrzése alapján. Az eseményről felvett jegyzőkönyvet a felperes, Sz. K. és B. L. mukavállalók írták alá. Az ezt követően lefolytatott vizsgálat a 2001. október és december közötti számlákkal összefüggésben összesen 1.602.279 forint hiányt állapított meg, arra hivatkozva, hogy a felperes több értékesítésről nem állított ki számlát, vagy a kiállított számla alapján befolyt pénzeszeget nem fizette be a pénztárba, illetve a hiány elfedése végett is állított ki számlát.

- [4] A munkáltató a 2002. január 14-én kelt rendkívüli felmondással megszüntette a felperes munkaviszonyát, majd 2002. február 5-én ismeretlen tettes ellen feljelentést tett a keletkezett hiánnyal összefüggésben sikkasztás és csalás alapos gyanúja miatt. Ezután 2002. február 13-án írásbeli felszólítást adott ki, melyben 1.588.040 forint megfizetésére szólította fel a felperest a település neve üzletben történt foglalkoztatása során el nem számolt árú ellenértéke, illetőleg ÁFA összegek elszámolása kapcsán.
- [5] A jogviszony megszüntetésével összefüggésben a Pest Megyei Munkaügyi Bíróság 1.M.624/2004/12. számú ítéletével megállapította a rendkívüli felmondás jogellenességét. Az elsőfokú bíróság határozatát a Pest Megyei Bíróság mint másodfokú bíróság a 8.Mf. 22.813/2005/4. részítéletével helybenhagyta.
- [6] A feljelentés alapján indult büntetőeljárás során vádemelésre került sor a felperessel szemben, mely alapján a Nagykovácsi Járásbíróság a 13.B.237/2010/35. számú ítéletével megállapította, hogy a felperes bűnös, egy rendbeli folytatólagosan elkövetett sikkasztás büntetettében. A fellebbezés alapján eljáró Budapest Környéki Törvényszék mint másodfokú bíróság a 3.Bf.825/2013/7. számú végzésével a büntetőügyben eljáró elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta. Megállapította, hogy az elsőfokú bíróság helyesen értékelte a bűnösséget, figyelemmel a büntetőeljárás során kirendelt könyvszakértők véleményére és a megvizsgált számlákra. Mindezek alapján a felperes bűnössége kétséget kizáróan megállapítható volt.
- [7] Az alperes megszűnését, illetőleg a felperessel szembeni követelés engedményezését követően az alperesi jogutód 2016. szeptember 1-én jelezte perbelépési szándékát a kártérítési összeg engedményezésére hivatkozva. A fizetési felszólítás, illetve az azzal megegyező összegben bejelentett viszontkereset tárgyában folytatódó eljárásban az elsőfokú bíróság a Budapest Környéki Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 2.M.646/2016/17. számú ítéletét a Budapest Környéki Törvényszék mint másodfokú bíróság a 8.Mf.20.498/2018/4. számú végzésével hatályon kívül helyezte.
- [8] A megismételt eljárás során az elsőfokú bíróság a perbeli jogviszony, illetőleg a felperesi magatartás időpontjára figyelemmel az akkor hatályban volt munka törvénykönyvéről szóló 1992. évi XXII. törvény (a továbbiakban: régi Mt.) 166. §, 168. § és 169. §, továbbá 162. §-a alapján a következőket állapította meg. A fizetési felszólítással, illetve az ahhoz kapcsolódó viszontkeresettel kapcsolatos kártérítési igény a büntetőeljárással érintett felperesi magatartáson alapult. Ezért az elsőfokú bíróság a tényállás megállapításakor a büntetőeljárás során hozott bírósági határozatokban rögzítetteket tekintette irányadónak, figyelemmel a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: Pp.) 4. § (2) bekezdésére. A büntetőeljárás során megállapított tényállást azzal egészítette ki a BH 1999.140. számú kúriai döntésre hivatkozva, hogy vizsgálta a viszontkereset tekintetében az elévülés kérdését.
- [9] A régi Mt. 11. §-a rendelkezései alapján azonban nem találta elévültnek a követelést. Kifejtette, hogy az elévülés időtartama több eseményre tekintettel is megszakadt a károkozó eseményt követően. 2002. február 5-én az alperesi jogelőd a büntetőügyben feljelentést tett, amely eljárás jogerősen 2014. március 14-én fejeződött be. Az alperes jogelődjé 2002. február 13-án fizetési felszólítást bocsátott ki a viszontkeresettel megegyező összegre és ugyanazon magatartás alapján jelen perben viszontkeresetet terjesztett elő 2002. április 15-én. Az engedményezés és a jogutódlás megállapítását követően pedig az alperesi jogutód 2016. szeptember 1-jén jelentette be a perbelépési

szándékát. Mindezen események az elévülés megszakadását eredményezték, ebből következően az alperes az elévülési időn belül érvényesítette a kártérítéssel kapcsolatos igényét.

- [10] Az elsőfokú bíróság a kártérítési felelősség kapcsán figyelembe vette, hogy a felperes bűnösségét a kárt megalapozó sikkasztás büntetében a büntetőbíróság jogerősen megállapította. A jogerős határozat szerint a felperes által kezelt és működtetett bolt pénztárában 2001. októbere és 2001. decembere között összesen 1.602.279 forint hiány keletkezett. A hiányzó pénzt a felperes saját céljaira fordította, a sértett kára pedig nem térült meg. Az elsőfokú bíróság azt is megállapította, hogy a büntetőeljárás során a vádlott a pénztárhiányt elismerte és a 2010. december 13- i tárgyaláson akként nyilatkozott, hogy a kárt hajlandó megtéríteni. Mindezekből az elsőfokú bíróság azt a következtetést vonta le, hogy a felperes szándékosan okozott kárt, amelyre tekintettel a teljes kárt köteles megtéríteni az alperesi jogutód számára. A Pp. 4. § (2) bekezdése alapján nem látott lehetőséget arra, hogy a felperes további nyilatkozatait érdemben vizsgálja, mivel a kár bűncselekmény elkövetése útján keletkezett.

A felperes fellebbezése

- [11] Az elsőfokú ítélettel szemben a felperes nyújtott be fellebbezést, melyben az elsőfokú ítélet megváltoztatását kérte és a viszontkeresetet elutasító, illetve a fizetési felszólítás hatályon kívül helyezése iránti keresetének helytadó érdemi döntés meghozatalát.
- [12] A felperes fellebbezésében arra hivatkozott, hogy a viszontkereset elévült, az elsőfokú bíróság ezzel kapcsolatban nem vette figyelembe a felperes szempontjait. Hivatkozott a munkavégzés körülményeire és arra, hogy az élettársával, M. L. mindent megpróbáltak elkövetni a gazdabolt működtetése, a munka elvégzése érdekében. Álláspontja szerint nem károsította meg a munkáltatót, a kártérítés tekintetében pedig a büntetőeljárás anyagát nem lehet teljes mértékben figyelembe venni. Az elsőfokú bíróság nem értékelte a felperesi érveket és azt a tényt, hogy az egészségi állapota miatt nem volt megfelelő helyzetben az igénye érvényesítése érdekében.
- [13] A fellebbezés benyújtását követően 2019. szeptember 30-án a felperes elhalálozott. A hagyatékátadó végzésben foglaltak alapján jelen bíróság a 2020. április 15. napján hozott, 2.Mf.31.096/2020/3. számú, 2020. május 26. napján jogerőre emelkedett végzésével megállapította, hogy a felperes jogutódja M. L., ezért a másodfokú eljárást vele szemben folytatta le.

Az alperes fellebbezési ellenkérelme

- [14] Az alperes fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú ítélet helybenhagyását kérte, arra hivatkozva, hogy az elsőfokú bíróság a bizonyítékokat megfelelően vette figyelembe és azok alapján részletesen indokolta a döntését. A tényállás részletes bizonyításon, a büntetőeljárás során beszerzett igazságügyi szakértői véleményen, okiratokon és tanúvallomásokon alapult. A döntés indokait az elsőfokú bíróság megfelelően rögzítette és érdemben is a jogszabályoknak megfelelő ítéletet hozott.

A másodfokú bíróság döntése és a döntés jogi indokai

- [15] A felperes fellebbezése nem alapos.
- [16] Az elsőfokú bíróság a szükséges bizonyítás lefolytatását követően a releváns tényekre figyelemmel helyesen állapította meg a tényállást, abból megfelelő jogi következtetések levonásával érdemben megalapozott döntést hozott.

- [17] A másodfokú bíróság a fellebbezés korlátai között bírálta felül az elsőfokú bíróság ítéletét. Ez alapján elsődlegesen azt vizsgálta, hogy az elsőfokú bíróság a jogszabálynak megfelelően értékelte-e az elévülés kérdését.
- [18] Az elsőfokú bíróság a jelen jogvitában alkalmazandó régi Mt. 11.§-ában meghatározottak szerint értékelte az elévülés megszakadását eredményező eseményeket, tényeket. Azokat a peradatokkal összhangban rögzítette az ítélete indokolásában, mely alapján helytállóan vonta le azt a következtetést, hogy a viszontkeresetben érvényesített igény nem évült el. A viszontkeresettel érvényesített kárigény teljes mértékben megegyezett a büntetőeljárásban vizsgált magatartással. Ebből következően a büntetőeljárás lefolytatása mindenképpen kihatott az igény érvényesítésére. A büntetőeljárás 2014. március 14-én jogerősen befejeződött és ezen időponthoz képest az elévülési idő újra kezdődött. Az alperesi jogutód az igény érvényesítésével összefüggő engedményezést követően 2016. szeptemberében a három éves elévülési időn belül jelentette be a jogutódlás tényét és az engedményezett követelés érvényesítését a perben. Az elévülés kérdésének vizsgálatakor nem volt lehetőség a felperesi jogelőd fellebbezésében foglalt személyes indokok, egészségi állapot értékelésére, mivel az elévülés megszakadását eredményező körülményeket az igény (vagyis jelen esetben a viszontkereset) érvényesítője vonatkozásában szükséges vizsgálni. A felperesi jogelőd egészségi állapota, személyes körülményei tehát nem befolyásolták a vele szemben érvényesített igény elévülésének kérdését.
- [19] A kártérítési felelősség fenállását és a felperesi jogelőd marasztalását illetően a másodfokú bíróság egyetértett az elsőfokú bíróság által kifejtettekkel. Az elsőfokú bíróság helytállóan vette figyelembe a büntetőügyben eljáró bíróságok határozatában megállapítottakat. Eszerint az alperes pénztárában 2001. októbere és 2001. decembere között keletkezett hiány a felperes bűncselekményt megvalósító magatartásával függött össze. A büntetőeljárásban rendelkezésre álló szakértői vélemények szerint az alperesi jogelőd kára azért keletkezett, mert a felperes a bevételekkel nem számolt el, illetve a számlákat nem a befolyt összegekhez igazodóan állította ki. Ezért megállapítható volt a kár bekövetkezése tekintetében a szándékosság.
- [20] Az elsőfokú bíróság a Pp. 4. § (2) bekezdésére is helytállóan hivatkozott az ítéletében. A másodfokú bíróság hivatkozik a BH.2017.99. számú határozatra, melyben a Kúria kifejtette, a büntetőügyben hozott jogerős ítélet annyiban köti a polgári perben eljáró bíróságot, hogy a bűnösség kérdésében elfoglalt állásponttól nem térhet el, vagyis nem állapíthatja meg, hogy az elítélt nem követte el a terhére rótt bűncselekményt. A kár összege a jelen perrel összefüggő büntetőeljárásban megállapítást nyert. A károkozó magatartás pedig megegyezett a büntetőügyben is értékelt magatartással, amely megvalósította a sikkasztás törvényi tényállását.
- [21] Mindezekre tekintettel a másodfokú bíróság - a fellebbezésben foglaltak alapján - nem látott lehetőséget eltérő tényállás megállapítására a bűncselekmény elkövetésével okozott és szakértői véleményben meghatározott összegű kárral kapcsolatban. A BH 2020.150. számú döntésében a Kúria a régi Pp. 4. § (2) bekezdésére hivatkozva kifejtette, hogy a ténymegállapítási kötöttség a bűnösség kimondásának alapjául szolgáló ténymegállapításokra is kiterjed. A hivatkozott ügyben a balesettel összefüggésben keletkezett kár megtérítése iránt indult polgári perben az eljáró bíróság nemcsak azt nem állapíthatta meg, hogy a felperes nem volt bűnös a bűncselekmény elkövetésében, hanem azt sem, hogy nem tanúsította azt a magatartást, amely miatt a bűnösségét megállapították. A ténymegállapítási kötöttség, tehát a bűnösség megállapításának alapjául szolgáló tényekre is kiterjed. Mindezt jelen ügyben is alkalmazhatónak találta a másodfokú bíróság a felperesi jogelőd károkozó magatartásának értékelése körében.

- [22] Ugyanakkor a másodfokú bíróság hivatkozik a Fővárosi Ítéltábla BDT.2013.2872 számon közzétett döntésére, mely szerint a vagyon elleni bűncselekmény fogalom csak a bűncselekmény jogi tárgyát jelöli meg. Ezért az a körülmény, hogy a sikkasztás a tulajdoni viszonyok rendjét sérti nem jelenti egyben azt is, hogy annak elkövetésére minden esetben a polgári jogi kárfelelősséghez elengedhetetlen kár is bekövetkezik. A károkozás tényét, az adott elkövetési magatartás vizsgálata alapján lehet csak megállapítani. Erre is figyelemmel, jelen perben helytállóan foglalt állást az elsőfokú bíróság akként, hogy a kár bekövetkezésének ténye, összege és az okozati összefüggés bizonyított volt a büntetőeljárás során feltárt bizonyítékokra tekintettel (BDT.2006.1483.). A konkrét esetben az alperes kára a beszerzett szakvélemények szerint egyértelműen a felperes sikkasztást megvalósító magatartásával összefüggésben következett be. A felperes ugyanis az alperest megillető bevételekkel nem számolt el megfelelően, ezért keletkezett a büntetőeljárásban is megjelölt és a jelen viszontkeresetben érvényesített kár.
- [23] A fentiekre figyelemmel a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján helybenhagyta.
- [24] A másodfokú bíróság a Pp. 79.§ és 80.§-a alapján rendelkezett a pernyertes alperes perköltségéről, a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló, - a jogtanácsosi díjazás tekintetében is alkalmazandó - 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (5) bekezdése alapján, az elsőfokú ítéletben meghatározott összeghez igazodóan.
- [25] A felperesi jogutód nem volt az alperesi jogelőd munkavállalója, ezért rá nem lehetett alkalmazni a munkavállalói költségkedvezmény megállapításáról és érvényesítésének szabályairól szóló 73/2009. (XII.22.) IRM rendeletben foglaltakat. Pervesztessége okán a felperesi jogelőd ezért köteles az illethekekről szóló 1990. évi XCIII. törvény 46.§ (1) bekezdése alapján - a fellebbezett pertárgyértékhez igazodó összegű (1.588.040) - fellebbezési illeték megfizetésére.
- [26] A másodfokú bíróság a fellebbezést tárgyalás tartására irányuló kérelem hiányában a veszélyhelyzet megszűnésével összefüggő átmeneti szabályokról és a járványügyi készültségről szóló 2020. évi LVIII. törvény 143.§-a alapján tárgyaláson kívül bírálta el.
- [27], 2020. szeptember 15.

. Orosz Andrea
a tanács elnöke

. Laczó Adrienn Lilla
előadó bíró

. Asbóth Balázs
bíró